

Republic of
SerbiaRepublic of
North MacedoniaThis Program
is financed by
the EU**OPPORTUNITY4YOU | ШАНСА ЗА ТЕБЕ****PROTOCOL OF COLLABORATION****ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ**

Concluded at _____ on _____ between:
Закључен у _____ дана _____ између:

- The project "**OPPORTUNITY4YOU**" (No:48-00-00164/2021-28-3) within the IPA II Cross-Border Cooperation Programme of Serbia and North Macedonia (hereinafter: Project) , represented by Andrijana Bogdanovska Gj. as the Project Manager / Пројекта "**ШАНСА ЗА ТЕБЕ**" (No48-00-00164-2021-28-3) у оквиру ИПА II Програма прекограничне сарадње Србије и Северне Македоније (у даљем тексту: Пројект) кога представља Андријана Богдановска Гј. Пројект менаџер and/и
- Organization beneficiary/ Организација корисник: _____ represented by/ коју заступа _____ (hereinafter referred as beneficiary/ у даљем тексту "корисник")

Article 1 Subject of Protocol

The subject of this Protocol is to establish productive collaboration between the Project and Beneficiary (hereinafter referred to as Parties) regarding the improvement of mechanisms for supporting employability and labour mobility in the cross-border area of Serbia and North Macedonia.

Article 2 Objectives of collaboration

The objectives of collaboration are: 1) to introduce new approaches and cooperation between the public and private sectors in order to support employability and labour mobility in the cross-border area and 2) to increase capacities and competences of public and private sector for implementing employability programmes.

Article 3 Cross-border network

Labour mobility and employment development cross-border network (hereinafter referred to as cross-border network) is mechanism for realisation collaboration between Parties. This cross-border network is consisting of project beneficiaries, LSGs, SMEs, Women Owned or Operated Enterprises, Formal and Informal education institutions, CSOs, Crafts, agriculture, business associations, as a key labour market stakeholder from cross-border areas of Serbia and North Macedonia. By signing this Protocol, the beneficiary becomes a member of this an informal cross-border network.

Члан 1. Предмет протокола

Предмет овог протокола је успостављање продуктивне сарадње између Пројекта и корисника (у даљем тексту стране) у вези унапређења механизма за подршку запошљивости и мобилности радне снаге у прекограничном подручју Србије и Северне Македоније.

Члан 2. Циљеви сарадње

Циљеви сарадње су: 1) увођење нових приступа и сарадње између јавног и приватног сектора у циљу подршке запошљивости и мобилности радне снаге у прекограничном подручју и 2) повећање капацитета и компетенција јавног и приватног сектора за спровођење програма запошљивости.

Члан 3 Прекогранична мрежа

Прекогранична мрежа за мобилност радне снаге и развој запошљавања (у даљем тексту прекогранична мрежа) је механизам за остваривање сарадње између Страна. Ову прекограничну мрежу чине корисници пројекта, локалне самоуправе, МСП, мала и средња предузећа, предузећа у власништву или под управом жена, институције формалног и неформалног образовања, ОЦД, занатлије, пољопривредници, пословна удружења, као кључни актери на тржишту рада из прекограничних области Србије и Северне Македоније. Потписивањем овог Протокола, корисник постаје члан ове неформалне прекограничне мреже.

This project is co-financed by the European Union

This project is implemented by Centre for Knowledge Management Skopje North Macedonia, Centre for development of Skopje planning region North Macedonia, the Centre for the development of Jablanica and Pcinja districts Leskovac, Serbia and Municipality of Vlasotince, Serbia

Article 4 Rights and obligations

The beneficiary shall voluntarily and of his choice participate in project events such as workshops, conferences and other project activities listed in Annex I of this Protocol. The beneficiary shall contribute within their competencies and capabilities to the implementation of the recommendations from the Joint Comparative Study on employability and cross border mobility in the cross-border area Serbia and North Macedonia. These recommendations are set out in Annex II of this Protocol.

Article 5 Expenses

This Protocol does not create any financial obligation to the beneficiary. The project budget covers the costs of project events and activities. The Project Budget does not cover daily fees and related personal expenses for participants in project events and activities.

Article 6 Taking Effect

This Protocol shall enter into force on the day of its signature. This Protocol shall be concluded for an indefinite period of time. This Protocol may be terminated by either Party by written notification to the other Party.

Article 7. Final Provisions

The Parties specifically acknowledge that this Protocol does not represent or imply an obligation of funds, it does not constitute a legally binding commitment by any Party or create any rights or obligations to any third party. Protocol is made in two (2) identical bilingual (English/Serbian) copies, one for each side. In the case of any difference in interpretation, the English - language version shall prevail.

Signatures/Потписи:

Project/ Пројект

Beneficiary/ Корисник

Члан 4. Права и обавезе

Корисник ће добровољно и по свом избору учествовати у пројектним догађајима као што су радионице, конференције и другим пројектним активностима које су наведене у Анексу I овог Протокола. Корисник ће у оквиру својих надлежности и могућности допринети спровођењу препорука из Заједничке компаративне студије запошљивости и прекограничне мобилности у прекограничном подручју Србије и Северне Македоније. Ове препоруке дате су у Анексу II овог Протокола.

Члан 5. Трошкови

Овај Протокол не ствара никакве финансијске обавезе за корисника. Пројектни буџет покрива трошкове пројектних догађаја и активности. Пројектни Буџет не покрива дневнице и повезане личне трошкове за учеснике у пројектним догађајима и активностима.

Члан 6. Ступање на снагу

Овај Протокол ступа на снагу даном потписивања. Овај Протокол се закључује на неодређено време. Овај Протокол може раскинути било која страна писменим обавештењем другој страни.

Члан 7. Завршне одредбе

Стране потписнице нарочито потврђују да овај Протокол не представља нити подразумева преузимање било каквих финансијских обавеза, нити представља правно обавезујући документ за било коју страну потписницу, нити даје било каква права и обавезе трећој страни. Протокол је направљен у две (2) идентичне двојезичне копије (енглеска и српска), по један за сваку страну. У случају било какве разлике у тумачењу, превладава верзија на енглеском језику.

**ANNEX I
PROTOCOL OF COLLABORATION**

List of the project activities:

- A1.1.1 Kick-off partners meeting
- A1.1.2 Project meetings
- A1.1.3 Research on employment trends, opportunities, and actors in key sectors in the Cross-border area - Cross-border study
- A1.1.4 Developing cross-border networks - Protocol for Collaboration
- A1.1.5 Developing an Opportunity4You platform with related content for visibility of jobs, internships, and volunteer opportunities in the cross-border area - Opportunity4You platform
- A1.2.1 Developing and launching an informational and educational campaign on opportunities of cross-border collaboration and labour mobility
- A1.2.2 Organisation of a two-day Networking Conference
- A1.2.3 Organisation of Info events - GROWTH Bootcamps – two 4-day events for 30 young and unemployed people from 4 municipalities of the cross-border area
- A1.2.4 Organising 2-day final event - Opportunity4You Days for promoting cross border collaboration and labour mobility (job fair)
- A2.1.1 Organisation of a study tour for representatives of LSGs and the project partners of the cross-border area Slovenia- Italy
- A2.2.1 Organisation of information events – workshops for developing internship programmes for interested organisations (2 – 1-day events trainings)
- A2.2.2 Organising capacity building events – trainings for organisations and VET centres in developing and accrediting programmes for skilling (2 one day event for at least 30 interested stakeholders in learning how to develop and launch inhouse training programme for skilling)
- A2.2.3 Undertaking direct support with 4 months of external mentoring for 10 organisations in developing and implementing pilot VET training programmes for skilling and upskilling

**АНЕКС I
ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ**

Листа пројектних активности:

- A1.1.1 Почетни састанак партнера
- A1.1.2 Пројектни састанци
- A1.1.3 Истраживање трендова запошљавања, могућности и актера у кључним секторима у прекограничној области - Прекогранична студија
- A1.1.4 Развој прекограничне мреже – Протокол за сарадњу
- A1.1.5 Развијање платформе ШАНСА ЗА ТЕБЕ са сродним садржајем за видљивост послова, стажирања и волонтерских могућности у прекограничном подручју - платформа ШАНСА ЗА ТЕБЕ
- A1.2.1 Развијање и покретање информативне и едукативне кампање о могућностима прекограничне сарадње и мобилности радне снаге
- A1.2.2 Организација дводневне конференције о умрежавању
- A1.2.3 Организација Инфо догађаја - GROWTH БООТСАМП – два 4-дневна догађаја за 30 младих и незапослених из 4 општине прекограничног подручја
- A1.2.4 Организовање дводневног завршног догађаја – Дани ШАНСА ЗА ТЕБЕ за промовисање прекограничне сарадње и мобилности радне снаге (сајам послова)
- A2.1.1 Организација студијског путовања за представнике локалних самоуправа и пројектних партнера прекограничног подручја Словенија-Италија
- A2.2.1 Организација информативних догађаја – радионице за израду програма стажирања за заинтересоване организације (2 – 1-дневне обуке за догађаје)
- A2.2.2 Организовање догађаја за изградњу капацитета – обуке за организације и VET центре у развоју и акредитацији програма за вештине (2 једнодневна догађаја за најмање 30 заинтересованих страна у учењу како да развију и покрену интерни програм обуке за вештине)
- A2.2.3 Предузимање директне подршке са 4 месеца екстерног менторства за 10 организација у развоју и имплементацији пилот програма VET обуке за стицање вештина и усавршавање

ANNEX II PROTOCOL OF COLLABORATION

Recommendations from the Joint Comparative Study on employability and cross border mobility in the cross-border area Serbia and North Macedonia

Recommendations for local self-government units (LGUs) from the cross-border region:

- to intensify cooperation and enable exchange of experiences between LGUs in the cross-border region (e.g., organisation of thematic workshops of exchange of experiences and mutual learning).
- to improve the planning framework for local employment policy (e.g., preparation and implementation of both short-term and long-term employment programs/plans).
- to promote coordination mechanisms which serve as the preparation of local employment policies through social dialogue and inclusion in working groups of the private, educational, and non-governmental sectors.
- to innovate and diversify existing local employment measures, as well as measures to stimulate and attract investments and create new jobs.
- to introduce new and modernise existing services to support employability and cross-border labour mobility (e.g., to organise informative workshops with businessmen and the unemployed about the possibilities of the Open Balkans in terms of hiring workers or finding employment).
- to facilitate the transfer of European experience in support of employability and cross-border mobility (e.g., participation of LGU representatives at international conferences, workshops, and study visits to the EU).
- to build the capacities of organisational units dealing with employment policy (e.g., implementation of specific trainings for LGU employees and technical equipment of organizational units).
- to intensify activities that contribute to the creation of favourable conditions for the establishment of new companies, the expansion of existing capacities, the encouragement of innovative and entrepreneurial behaviour and the development of entrepreneurship.
- to explore the possibilities of preparing and implementing joint cross-border projects on the topic of employment from available EU programs.
- to encourage the development of entrepreneurship and social entrepreneurship.

АНЕКС II ПРОТОКОЛ О САРАДЊИ

Препоруке из Заједничке компаративне студије запошљивости и прекограничне мобилности у прекограничном подручју Србије и Северне Македоније

Препоруке за Јединице локалне самоуправе (ЈЛС) из прекограничног региона:

- Интензивирати сарадњу и омогућити размену искустава између ЈЛС у прекограничном региону (нпр. организација тематских радионица размене искустава и узајамног учења).
- Унапредити плански оквир за локалну политику запошљавања (нпр. припрема и реализација краткорочних и дугорочних програма/планова запошљавања).
- Промовисати механизме координације припреме локаних политика запошљавања путем социјалног дијалога и укључивања у радне групе приватног, образовног и невладиног сектора.
- Иновирати и диверсификовати постојеће локалне мера запошљавања и мере за подстицај и привлачење инвестиција и отварање нових радних места.
- Увести нове и модернизовати постојеће услуге за подршку запошљивости и прекограничној мобилност радне снаге (нпр. организовати информативне радионице са привредницима и незапосленима о могућностима Отвореног Балкана у погледу запошљавања радника или проналажења запослења).
- Омогућити пренос европских искустава подршке запошљивости и прекограничне мобилности (нпр. учешће представника ЈЛС на међународним конференцијама, радионицама и студијским посетама у ЕУ).
- Изградити капацитети организационих јединица које се баве политиком запошљавања (нпр. реализација специфичних обука за запослене у ЈЛС и техничко опремање организационих јединица).
- Интензивирати активности које доприносе стварању повољних услова за оснивање нових предузећа, проширење капацитета постојећих, подстицај иновативног и предузетничког понашања и развој предузетништва.
- Истражити могућности припреме и реализације заједничких прекограничних пројеката на тему запошљавања из доступних програма ЕУ.
- Подстицати развој предузетништва и социјалног предузетништва.

Recommendations for the business sector of the cross-border region:

- to increase awareness of business entities when it comes to available local and national funds that support business and increase employability in the cross-border region.
- to improve the amount of information that business entities receive about the opportunities that the "Open Balkans" initiative provides to businessmen.
- to improve the cooperation between the business sector and the education sector, and other key actors of employment.
- to build up the capacity of business entities for systematic planning of employment (e.g., training business entities to identify the needs of qualified workforce, defining internal procedures for hiring new workforce and trainees and volunteers, preparing an internal training program for improving the knowledge and skills of employees and professional education programs and training/improvement of trainees and newly employed persons).
- to use opportunities for external support (mentoring) for the development and implementation of professional education programs for the training and improvement of trainees and new employees.
- to investigate the possibilities of preparation and implementation of projects from EU programs intended for the SME sector (COSME, social entrepreneurship).
- to participate in the cross-border employment fairly in order to promote the business entity and provide the missing workforce

Recommendations for educational institutions in the cross-border region:

- to promote dual education as a means to level supply and demand on the labour market.
- to increase flexibility in education and training at the local level to ensure that institutions and programs adapt to the needs of employers and the local labour market.
- to intensify cooperation with the economy and other key actors of employment.
- to intensify cooperation among the educational institutions in the cross-border area.
- to improve the participation of educational institutions in ERASMUS + mobility programs.
- to explore the possibilities of preparing and implementing joint cross-border projects on the topic of employment from available EU programs.
- to broaden cross-border connection in order to exchange examples of good practice that can be adapted and transferred to the local level.

Препоруке за пословни сектор прекограничног региона:

- Повећати информисаност привредних субјеката у вези доступних локалних и националних фондова за подршку пословању и повећању запошљивости у прекограничном подручју.
- Унапредити информисаност привредних субјеката о могућностима које иницијатива "Отворени Балкан" пружа привредницима.
- Унапредити сарадњу пословног сектора са образовним сектором и осталим кључнима актерима запошљавања.
- Изградити капацитете привредних субјеката за системско планирање запошљавања (нпр. оспособљавање привредних субјеката за идентификацију потреба квалификоване радне снаге, дефинисања интерних процедура за запошљавање нове радне снаге и приправника и волонтера, припрему интерног програма обука за унапређења знања и вештина запослених и програма стручног образовања и оспособљавање/усавршавање приправника и ново-запослених лица)
- Користити могућности спољне подршке (менторинг) за развој и примену програма стручног образовања за оспособљавање и усавршавање приправника и ново-запослених.
- Истражити могућности припреме и реализације пројеката из програма ЕУ који су намењени сектору МСП (COSME, социјално предузетништво).
- Партиципација на прекограничном сајму запошљавања у циљу промоције привредног субјекта и обезбеђивање недостајуће радне снаге.

Препоруке за образовне институције прекограничног региона:

- Промовисати дуално образовање као средство за нивелисање понуде и потражње на тржишту рада.
- Повећати флексибилност у оквиру образовања и обука на локалном нивоу како би се осигурало да се институције и програми прилагођавају потребама послодаваца и локалног тржишта рада.
- Интензивирати сарадњу са привредом и осталим кључнима актерима запошљавања.
- Интензивирати међусобну сарадњу образовних институција прекограничног подручја.
- Унапредити учешће у образовних установа у ЕРАЗМУС + програмима мобилности.
- Истражити могућности припреме и реализације заједничких прекограничних пројеката на тему запошљавања из доступних програма ЕУ.
- Прекогранично повезивање у циљу размене примера добре праксе који се могу адаптирати и пренети на локални ниво.

Recommendations for the non-governmental sector of the cross-border region:

- to intensify cooperation with key employment actors in order to increase the number of projects that support employment and/or workforce mobility.
- to activate participation in the processes of creation of employment policies in the cross-border area and promotion of the Open Balkans initiative.
- to promote the acquisition of transferable skills and lifelong learning, among all categories of the unemployed, and especially among the young.

Joint Comparative Study on employability and cross border mobility in the cross-border area Serbia and North Macedonia is result of the project "OPPORTUNITY4YOU" (No:48-00-00164/2021-28-3) within the IPA II Cross-Border Cooperation Programme of Serbia and North Macedonia 2016-2020. This project is co-financed by the European Union. This Study was produced with the financial support of the European Union. Its contents are the sole responsibility of Centre for Knowledge Management Skopje North Macedonia, Centre for development of Skopje planning region North Macedonia, the Centre for the development of Jablanica and Pcinja districts Leskovac, Serbia and Municipality of Vlasotince, Serbia and do not necessarily reflect the views of the European Union.

Препоруке за невладин сектор прекограничног региона:

- Интензивирати сарадњу са кључним актерима запошљавања у циљу повећања броја пројеката који подржавају запошљавање и/или мобилност радне снаге.
- Активно учешће у процесима креирања политика запошљавања у прекограничном подручју и промоцији иницијативе Отворени Балкан.
- Промовисати стицање преносивих вештина и доживотног учења, код свих категорија незапослених а посебно код младих.

Заједничка компаративна студија запошљивости и прекограничне мобилности у прекограничном подручју Србије и Северне Македоније је резултат пројекта ШАНСА ЗА ТЕБЕ (No 48-00-00164-2021-28-3) у оквиру ИПА II Програма прекограничне сарадње Србије и Северне Македоније 2016-2020. Овај пројекат суфинансира Европска унија. Ова студија је направљена уз финансијску подршку Европске уније. Њен садржај је искључива одговорност Центра за управљање знањем из Скопља, Северна Македонија, Центра за развој планског региона из Скопља, Северна Македонија, Центра за развој Јабланичког и Пчињског округа Лесковац, Србија и општине Власотинце, Србија и не одражава нужно ставове Европске уније.